2023ལོའི་གཙོ་གནད་ལས་ཀའི་གྲོས་འཆར།

ལོའིཟླཚེསཆེདསྒྲིག ལྷོབོཁའིའིབོདབོཡིའིགཚགསཔརའགནའཁུརརྩོམསྒྲིགཔབསོདནམསདོནའགྲུབལགབསྟརརྩོམསྒྲིགཔབདེསྐྱིདདཔལསྒྲོལསྲིད་གཞུང་གི་ལས་དོན་སྙན་སྒྲོན།(གནད་བསྡུས)

2023ལོ་ནི་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ཉི་ཤུ་པའི་དགོངས་དོན་་་་
ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ལག་བསྟར་དོན་འཁྱོལ་བྱེད་པའི་འགོ་་་་་་་་་་
འཛུགས་ལོ་ཞིག་ཡིན་ལ།རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་གི་འཐུས་མི་་་་་་་་་་
ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་པའི་ཐབས་ཇུས་བཀོད་སྒྲིག་ཕྱོགས་་་་་་་་་་
ཡོངས་ནས་དོན་འཁྱོལ་བྱེད་པའི་འགག་རྩའི་ལོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།
འདི་ལོའི་ལས་དོན་ཡག་པོ་སྒྲུབ་པར།ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་དུས་རབས་
གསར་པའི་ཀྲུང་གོའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
དགོངས་པ་མཛུབ་ཁྲིད་དུ་བྱས་ཏེ་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་ཉི་ཤུ་པ་་་་་་་
དང་ཀྲུང་དབྱང་གི་དཔལ་འབྱོར་ལས་དོན་ཚོགས་འདུའི་་་་་་་་་་
དགོངས་དོན་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་དང་།སྤྱི་ཁྱབ་་
ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་གལ་ཆེའི་མཛུབ་་
སྟོན་དང་དུས་རབས་གསར་པའི་ཏང་གི་བོད་སྐྱོང་མཛད་ཇུས་་་་་
ལག་བསྟར་མཐར་ཕྱིན་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད།ལྗོངས་ཏང་ཨུད་ཀྱི་ཐབས་་
ཇུས་བཀོད་སྒྲིག་ལ་གཞིགས་ཏེ་བརྟན་ཐོག་ཡར་འཕེལ་གྱི་ལས་་་་་
ཀའི་སྤྱིའི་དགོངས་གཞི་མཐའ་འཁྱོངས་དང་།གོང་འཕེལ་གྱི་་་་་་་་
འདུ་ཤེས་གསར་པ་ཆ་ཚང་ཞིང་ཡང་དག་པ་དང་ཕྱོགས་ཡོངས་་་་
ནས་ལག་བསྟར།གོང་འཕེལ་གྱི་རྣམ་པ་གསར་པར་ཞབས་ཞུ་་་་་་་
དང་མཉམ་འདྲེས་བཅས་བྱས་ནས་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་གོང་་་་་་་་་་
འཕེལ་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུར་ཤུགས་རྒྱག་དགོས།“དོན་ཆེན་
བཞི”དང“་འཛུགས་གཏོད་བཞིར”དམ་པོར་དམིགས་ཏེ་་་་་་་་་་
རིམས་ནད་སྔོན་འགོག་ཚོད་འཛིན་དང་དཔལ་འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་་་
གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ་གཅིག་གྱུར་འཆར་འགོད་ཡག་པོ་བཟོས་་་་་་
ནས་གོང་འཕེལ་དང་བདེ་འཇགས་ལ་སྔར་བས་སྤྱི་འདོམས་ཡག་་
པོ་བྱེད་པ་དང་།ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་བསྒྱུར་བཅོས་གཏིང་ཟབ་་་་་་་
བྱེད་པ།ཁྲོམ་རའི་ཡིད་རྟོན་འཕེར་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་བ།
འཕར་སྣོན་བརྟན་པོ་དང་ལས་ཞུགས་བརྟན་པོ།ཟོག་གོང་་་་་་་་་་
བརྟན་པོ་བཅས་ཡོང་བར་བྱེད་དགོས།གསོག་ཐེབས་ཕན་སྒྱུར་་་་
དང་འཕར་འབོར་ནང་འདྲེན།སྤུས་ཚད་ལེགས་གཏོང་།སྤྱི་་་་་་་་་་
འབོར་མང་གཏོང་།ཚབས་ཆེའི་ཉེན་ཁ་འགོག་སེལ།དཔལ་་་་་་་་་་
འབྱོར་བརྟན་ཐོག་ཡར་འཕེལ།སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོན་ཡོངས་བརྟན་ལྷིང་
བཅས་ཡོང་བ་བྱས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་
བོད་ལྗོངས་གསར་པ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པར་རྨང་གཞི་བརྟན་པོ་་
འདིང་དགོས།
འདི་ལོའི་ལས་དོན་གྱི་གཙོ་བོའི་སྔོན་དཔག་དམིགས་ཚད་་
ནི།ས་གནས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་རིན་ཐང་8%ཡས་མས་འཕར་བ་་
བྱ་རྒྱུ་དང་།གྲོང་ཁྱེར་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་གྲོང་མི་མི་རེའི་ཆ་སྙོམས་་་་་་་་
ལག་ཐོག་ཡོང་འབབ་8%དང་10%ཡས་མས་འཕར་བ་བྱ་རྒྱུ།
གྲོང་མིའི་འཛད་སྤྱོད་རིན་གོང་འཕར་ཚད་3%ནང་ཚུན་དུ་ཚོད་
འཛིན་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ།གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་རྡལ་གྱི་བརྟག་དཔྱད་་་་་་
བྱས་ཁོངས་ཀྱི་ལས་ཤོར་བསྡུར་ཚད་5%ཡས་མས་སུ་ཚོད་འཛིན་
ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་བཅས་ཡིན།
◆བདེ་འཇགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་དམ་འཛིན་ནན་པོ་བྱས་་་་
ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོན་ཡོངས་བརྟན་ལྷིང་ཡོང་བའི་འགན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་མུ་མཐུད་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་རྒྱུ་སྟེ།
ཀྲུང་ཧྭ་མི་རིགས་གཅིག་མཐུན་ཚོགས་པའི་འདུ་ཤེས་བརྟན་པོ་་་་་
འཛུགས་རྒྱུ་གཙོ་རྐང་དུ་བྱས་ནས“མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཁྱིམ་་་་་་་
ཚང་གཅིག་ལྟར་བརྩེ”ཞེས་པའི་བྱེད་སྒོ་གཏིང་ཟབ་སྤེལ་རྒྱུ་མ་་་་་་
ཟད།མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡར་ཐོན་འཛུགས་གཏོད་བྱེད་པར་་་་
སྐུལ་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཁྱབ་ཁོངས་དེ་བས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་བང་རིམ་་
དེ་བས་ཟབ་པར་རྒྱ་སྐྱེད་གཏོང་རྒྱུ་དང་།སེམས་ནུས་གཅིག་སྒྲིལ་
གྱིས་མི་རིགས་ཁག་ཐུན་མོང་གི་བསམ་པའི་ཁྱིམ་གཞིས་བསྐྲུན་་་་་
ནས་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡར་ཐོན་ལ་སྐུལ་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་་་་་་་་
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མདུན་གྲལ་དུ་སླེབས་ཐུབ་པའི་བརྩོན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
ཆོས་ལུགས་ལས་དོན་ལ་ཁྲིམས་ལྟར་དོ་དམ་བྱ་རྒྱུ་སྟེ།
“ཕན་ཡོད་ལྔའི”བླང་བྱ་དོན་འཁྱོལ་ནན་ཏན་བྱས་ནས“འདུ་་་་་་
ཤེས་གསུམ”གྱི་སློབ་གསོ་ཏན་ཏིག་སྤེལ་རྒྱུ་དང་དགོན་སྡེའི་དོ་་་་་་
དམ་གྱི་ཕུགས་ཕན་ལམ་སྲོལ་འཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཟད།
དགོན་སྡེའི་ནོར་ཁྲལ་ལ་ལྟ་སྡོམ་བྱ་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ་བྱ་་
རྒྱུ།

དུས་བདེའི་བོད་ལྗོངས་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་་་་་་
གཏོང་རྒྱུ་སྟེ།སིམ་འཛུལ་དང་ཁ་ཕྲལ་གཏོར་བཤིག་གི་བྱ་སྤྱོད་་་་་་
རིགས་ལ་དོགས་ཟོན་ཆེར་སྐྱེད་དང་ཁྲིམས་བཞིན་རྡུང་རྡེག་ཚ་་་་་
ནན་གཏོང་རྒྱུ་དང་།རྒྱུན་རྣམ་ཅན་གྱི་ནག་སེལ་གཤེད་བཅོམ་ལ་

སྐུལ་སྤེལ་བཏང་ནས་གཞི་རིམ་གྱི་རྨང་གཞི་བརྟན་དུ་གཏོང་རྒྱུ་་་་
མ་ཟད།འགལ་ཟླ་རྩོད་གཞིའི་རིགས་ལེབ་བཤེར་དང་གཙང་་་་་་་་
སེལ་བྱས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་བཅོས་སྐྱོང་བྱེད་ཤུགས་ཕྱོགས་ཡོངས་་་་་་
ནས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ།བདེ་འཇགས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ལས་འཛོལ་ཐོན་་
རིགས་སྔོན་འགོག་དང་།རིགས་ཁག་གི་གནོད་འཚེའི་ཉེན་ཁ་་་་་་་
དང་མངོན་མེད་རྐྱེན་ངན་གཙང་སེལ།བཟའ་བཅའ་དང་སྨན་་་་
རྫས་ལྟ་སྡོམ་བཅས་ལ་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་སྟེ་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུན་མཐུད་
ཡུན་རིང་བརྟན་ལྷིང་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ།
◆“བརྟན་གསུམ”གྱི་ལས་དོན་ལ་དམ་འཛིན་ནན་པོ་་་་་་
བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཡོངས་དཔལ་འབྱོར་གང་མགྱོགས་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ།
དུས་རིམ་གསར་པའི་རིམས་ནད་སྔོན་འགོག་དང་ཚོད་་་་་་
འཛིན་བྱེད་ཐབས་དོན་འཁྱོལ་བྱ་རྒྱུ་སྟེ།སྨན་བཅོས་སྲོག་སྐྱོབ་་་་་་་
ནུས་པ་གང་མགྱོགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་།མང་ཚོགས་ཀྱིས་སྨན་
པ་བསྟེན་པ་དང་སྨན་བཅོས་བྱེད་པར་འགན་སྲུང་གང་ཐུབ་བྱས་
ནས་གཙོ་གནད་དུ་རྒན་རྒོན་དང་།བྱིས་པ།རྨང་གཞིའི་རང་་་་་་་་
བཞིན་གྱི་ནད་གཞི་ཕོག་མཁན་མི་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་སྔོན་འགོག་་་་་
ཚོད་འཛིན་ཡག་པོ་བྱ་རྒྱུ།བདེ་ཐང་འགན་ལེན་དང་།ཚབས་་་་་་་་
ཆེའི་ནད་གཞི་སྔོན་འགོགནད་ཤི་ཉུང་གཏོང་བཅས་ལ་ཤུགས་་་་་
བརྒྱབ་ནས་ཁྱབ་ཆེའི་ནད་ཡམས་ཀྱི་དུས་མཚམས་ལས་བདེ་བླག་་
ངང་གྲོལ་ཐུབ་པ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲིག་ལམ་བརྟན་པོ་ཡོང་བའི་་་
འགན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་གིས་འཕར་སྣོན་བརྟན་པོ་དང་།
ལས་ཞུགས་བརྟན་པོ།ཟོག་གོང་བརྟན་པོ་བཅས་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་སྟེ།
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་དང་བྱེད་ཐབས་ཁག་དོན་འཁྱོལ་ཡག་པོ་་་་
བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད།“དོན་ཚན་38”དང“་དོན་ཚན་29”མུ་མཐུད་་་་་་
ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ།ཁྲལ་རིན་གཉིས་གཅོག་དང་།ཁང་གླ་ཆག་་་་་་་་
ཡང་།དངུལ་བུན་ནར་འགྱངས།ཁེ་སྐྱོར་ལས་བརྟན།མཁོ་སྤྲོད་་་
འགན་ལེན།རིན་གོང་བརྟན་པོ།དཀའ་སེལ་རྒུད་སྐྱོབ་སོགས་ཀྱི་
བྱེད་ཐབས་འཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་བཏང་ནས་སྤྱི་ཚོགས་སེམས་ཁམས་་
ཀྱི་སྔོན་དཔག་ལེགས་བཅོས་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་གདེང་སྤོབས་ཆེ་་
རུ་གཏོང་རྒྱུ།ལས་ཞུགས་སྔོན་འཇོག་གི་སྲིད་ཇུས་དོན་འཁྱོལ་་་་་་་
ནན་ཏན་བྱས་ཏེ་གཞོན་ནུ་ལོ་ཆུང་དང་ལྷག་པར་དུ་མཐོ་རིམ་་་་་་་
སློབ་ཐོན་སློབ་མ་ལས་ཞུགས་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་དམིགས་བསལ་གྱི་་་
གནས་བབ་ཐོག་འཇོག་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུ།འབྲུ་སྣུམ་་་་་་་་
དང་སྔོ་ཚལ།སྒོ་ང་།དཀར་ཆུ་བཅས་དང་།དམའ་རིམ་ཚོང་་་་་་་་
ཟོག་གང་མང་མཁོ་འདོན་དང་རིན་གོང་བརྟན་པོ་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ།
གཙོ་བོའི་ཚོང་ཟོག་འདྲེན་གཏོང་དང་ལེགས་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ལམ་་
སྲོལ་འཛུགས་རྒྱུ་དང་།ཁྲིམས་སྒྱུར་ལྟ་སྡོམ་ལ་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་་
སྟེ་ཟོག་གོང་བརྟན་པོ་ཡོང་བའི་འགན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
ཁྲོམ་རའི་བྱེད་པོ་ནི་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གྱི་མཉེན་་་་་
ཤུགས་དང་།གཏིང་ཤུགས།གདིང་གཞི་བཅས་ཀྱི་གནས་ས་ཡིན་
པས།ང་ཚོས་བློ་གཅིག་སེམས་གཅིག་གིས་ཁོང་ཚོའི་དཀའ་ངལ་་་
དང་སེམས་ཁྲལ་སེལ་རོགས་བྱས་ཏེ་འབྱུང་འགྱུར་གསར་གཏོད་་་
བྱེད་དགོས།
◆མ་འཇོག་དང་འཛད་སྤྱོད་ལ་དམ་འཛིན་ནན་པོ་བྱས་་་
ཏེ་གོང་འཕེལ་གྱི་སྒུལ་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཏན་ཏིག་གཏོང་རྒྱུ།
ནུས་ལྡན་མ་འཇོག་བྱེད་རྒྱ་ཆེ་རུ་ཧུར་ཐག་གཏོང་རྒྱུ་སྟེ།
“མ་འཇོག་དམ་འཛིན་ལོའི”བྱེད་སྒོ་གཏིང་ཟབ་སྤེལ་རྒྱུ་མ་ཟད།
འགོ་ཁྲིད་ཀྱིས་འགན་འཁྲི་གཙང་ལེན་དང་།ཆེད་སྒྲུབ་ཚོགས་་་་་་་
ཆུང་གིས་ཞབས་ཞུ་གཙང་སྒྲུབ།གསལ་ཐོ་ཅན་གྱི་བཀོད་གཏོང་་་
སོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་འཛུགས་རྒྱུར་སྐུལ་སྤེལ་བཏང་ནས་གཙོ་་་་་་་་་་
གནད་རྣམ་གྲངས་རིགས་ལ་མཉམ་དུ་ཞིབ་མཆན་འགོད་པ་དང་་
ཆད་རུང་ཞིབ་མཆན་འགོད་པའི་ལམ་ལུགས་བཟོ་རྒྱུ།སྔོན་་་་་་་་་་
གྲབས་ལས་དོན་ཏན་ཏིག་ངང་ཡག་པོ་བསྒྲུབས་ཏེ་གཙོ་རྒྱུ་འགན་
སྲུང་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ།རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི“ལོ་ལྔ་ཚན་བཅོ་ལྔ་་
པའི”བོད་སྐྱོར་རྣམ་གྲངས་151ལག་བསྟར་གང་མགྱོགས་བྱས་་་་
ཏེ་ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒུས་ཁྲོན་བོད་ལྕགས་ལམ་སོགས་དུས་རབས་་
ལས་གྲྭའི་ཞབས་ཞུར་འགན་སྲུང་བྱ་རྒྱུ།ལྷ་གཞིས་རིམ་མཐོའི་་་་་་་
གཞུང་ལམ་དང་།སེང་གེ་ཁ་འབབ་གྲོང་རྡལ་ནས་དགུན་ས་་་་་་་་་་
གནམ་ཐང་བར་གྱི་མྱུར་བགྲོད་གཞུང་ལམ།མཚོ་བོད་ལྕགས་་་་་་་་
ལམ་གོར་ལྷའི་དུམ་མཚམས་གློག་རླངས་ཅན་དུ་བསྒྱུར་བཀོད།
ལྕེ་ཤོད་ཆུ་ཤུགས་གློག་ཁང་སོགས་གཙོ་གནད་རྣམ་གྲངས་་་་་་་་་་
འཛུགས་སྐྲུན་གང་མགྱོགས་བྱས་ནས་ལོ་ཧྲིལ་པོར་གཏན་་་་་་་་་་

འཇགས་རྒྱུ་ནོར་མ་དངུལ་13%ཡས་མས་འཕར་བ་བྱ་རྒྱུ།
“ཚོང་འགུག་མ་འདྲེན་གྱི་ཉིན་བརྒྱའི་འགག་གྲོལ་ལས་་་་་་་་་་
འགུལ”མུ་མཐུད་སྤེལ་རྒྱུ་དང་།བོད་ལྗོངས་འགྲེམས་ཚོགས་་་་་་་་་་
སོགས་རིགས་ཁག་གི་གཞི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོང་འགུག་མ་་་་་་་་་
འདྲེན་གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་དེ་བས་མང་བའི་མ་དངུལ་བོད་ལྗོངས་་་་
སུ་དོན་འཁྱོལ་ཐུབ་པའི་བརྩོན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
འཛད་སྤྱོད་ཁ་གསབ་ལ་སྐུལ་འདེད་གང་མགྱོགས་གཏོང་་་
རྒྱུ་སྟེ།འཛད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ཆེ་རུ་གཏོང་བའི་ཆེད་དོན་ལས་འགུལ་
སྤེལ་རྒྱུ་དང་འཛད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆེད་སྤྱོད་ཁ་གསབ་མ་དངུལ་བཀོད་་་་
སྒྲིག་བྱས་ནས་རླངས་འཁོར་དང་ཁྱིམ་སྤྱོད་གློག་ཆས་སོགས་་་་་་་་་་
འཛད་སྤྱོད་ཆེ་གྲས་བརྟན་འཁྱོངས་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ།རྒན་གསོ་དང་།
བུ་བཅོལ།ཁྱིམ་ལས།སྡེ་ལས་སོགས་ཞབས་ཞུའི་འཛད་སྤྱོད་གོང་
འཕེལ་གང་མགྱོགས་གཏོང་རྒྱུ།སྡོད་ཁང་ལེགས་བཅོས་དང་།
སློབ་གསོ་སྨན་བཅོས།རིག་གནས་ལུས་རྩལ་སོགས་ཀྱི་འཛད་་་་་་་་
སྤྱོད་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ།བོད་ཀྱི“བྲོ་ལྡན་ཞིམ་ཟས”ཀྱི་ཁྲོམ་་་་་་་་་་
གཞུང་སོགས་འཛད་སྤྱོད་རྣམ་པ་ཁྱབ་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཟད།
གུང་གསེང་དཔལ་འབྱོར་དང་།མཚན་མོའི་དཔལ་འབྱོར།ཁྲོམ་་
བཀྱག་དཔལ་འབྱོར་བཅས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ།དྲ་ཐོག་དང་་་་
དྲ་མིན་གྱི་འཛད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས་མཉམ་འདྲེས་ཟབ་མོ་ཡོང་བར་
སྐུལ་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ།རྫོང་ཁོངས་ཚོང་ལས་དང་དངོས་ཟོག་་་་་་་་་་
གཏོང་འགྲེམས་དྲ་རྒྱ་འཐུས་སྒོ་ཚང་དུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་ཞིང་འབྲོག་
ཁུལ་གྱི་འཛད་སྤྱོད་སྲིད་ཇུས་དོན་འཁྱོལ་བྱས་ནས་ཞིང་འབྲོག་་་་་
ཁུལ་གྱི་འཛད་སྤྱོད་ལུགས་མཐུན་ངང་འཕར་སྣོན་ཡོང་བར་སྐུལ་་
ཁྲིད་བྱ་རྒྱུ།སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཛད་སྤྱོད་སིལ་འཚོང་བྱེད་འབོར་་་་་་་་་་
10%ཡས་མས་འཕར་ཐུབ་པའི་བརྩོན་ལེན་བྱས་ནས་འཛད་་་་་་་
སྤྱོད་གང་མགྱོགས་སླར་གསོ་ཡོང་བ་དང་མཁོ་འདོན་གཉིས་ཀ་་་་་
འཁྲུག་ཆ་དོད་དུ་གཏོང་རྒྱུ།
ང་ཚོས་ནང་མཁོ་རྒྱ་ཆེར་གཏོང་བའི་འཐབ་ཇུས་ལག་་་་་་་་་
བསྟར་གྱི་གོ་སྐབས་གལ་ཆེན་དམ་འཛིན་དང་།བོད་ཀྱི་གནས་་་་་་
ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་དངོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་་་་
མ་འཇོག་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་དང་འཛད་སྤྱོད་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་་་་
རྒྱུ་གཉིས་གཅིག་གྱུར་འཆར་འགོད་ཡག་པོ་བཟོས་ནས་དཔལ་་་་་་
འབྱོར་སྤུས་ཚད་མཐོ་རུ་ནུས་ལྡན་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འབོར་་་་་
ཚད་གང་མགྱོགས་འཕར་སྣོན་ཡོང་བར་སྐུལ་འདེད་གཏོང་་་་་་་་་་
དགོས།
◆ཐོན་ལས་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱུར་དམ་འཛིན་ནན་པོ་་་་
བྱས་ཏེ་སྤུས་འབྲས་ལེགས་གཏོང་དང་ཁ་སྒྱུར་རིམ་སྤོར་བྱ་རྒྱུ།
ཐོན་ལས་དང་པོ་མུ་མཐུད་ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུ་སྟེ།ཞིང་་་་་་
ལས་སྟོབས་ཆེའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཐབ་ཇུས་ལག་བསྟར་ཤུགས་ཆེན་་
བྱས་ཏེ་ནས་དང་།འབྲི་གཡགགཟན་རྩྭ་སོགས་དེང་རབས་ཞིང་་
ལས་ཐོན་ལས་ཀྱི་ལག་རྩལ་མ་ལག་འཛུགས་པའི་ཚོད་ལྟ་སྤེལ་་་་་་་་
འགོ་འཛུགས་རྒྱུ།ཕྱུགས་རྩྭ་སྔོ་སྒྱུར་དང་རྩྭ་ར་བསྙལ་བར་སྐྱིན་་་་་་
གསབ་སྤྲོད་པའི་ཚོད་ལྟ་སྤེལ་རྒྱུ།སོན་བཟང་ཁྱབ་གདལ་གང་་་་་་་
མགྱོགས་བཏང་ནས་འབྲུ་རིགས་ཐོན་འབབ་བརྟན་པོ་ཡོང་བ་བྱ་་
རྒྱུ་དང་།འབྲུ་རིགས་བདེ་འཇགས་དང་ལྷག་པར་དུ་ནས་ཀྱི་བདེ་
འཇགས་ལ་འགན་སྲུང་བྱ་རྒྱུ།ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཆེད་་་་་་་
ལས་མཉམ་ལས་ཁང་ཚད་ལྡན་བཟོ་རྒྱུ་དང་གོང་འཕེལ་གཏོང་་་་་
རྒྱུ།ནས་དང་།འབྲི་གཡགབོད་ལུགབོད་ཕགབོད་བྱ།བོད་་་་་་་་
སྨན་སྨན་རྩྭ་སོགས་དམིགས་བསལ་ཐོན་ཁུངས་ལ་དམིགས་ཏེ།
ཞིང་འབྲེལ་ཐོན་ལས་སྡེ་གླིང་ལ་བརྟེན་ནས་སྣེ་འདྲེན་ཁེ་ལས་་་་་་་་
སྐྱེད་སྲིང་དང་རྒྱ་སྟོབས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཟད།བཀྲག་ཆེ་བའི་་་་་
དཔེ་སྟོན་ཁག་གཅིག་གཏོད་རྒྱུ་དང་།“རིག་ནུས་ཞིང་འབྲོག་་་་་་་་
ལས”ཀྱི་ཚོད་ལྟ་ཁག་གཅིག་སྤེལ་རྒྱུ།འབྱུང་འཕྲོད་སྐྱེ་ལྡན་གྱི་་་་་་་་
དཔང་འདོན་ཐོན་སྐྱེད་རྟེན་གཞི་དང་ལེ་ལག་ཚང་སྒྲིག་གི་ཞིང་་་་
ཕྱུགས་ཐོན་རྫས་དྲ་ཐོག་ནས་ཉོ་འཚོང་བྱེད་པའི་ལས་སྟེགས་ཁག་
གཅིག་བསྐྲུན་ནས་གྲངས་འབོར་ཉུང་ལ་སྤུས་ཀ་ལེགས་པ་དང་།
རྩེར་སོན་ཞིང་མངགས་ཐོ་ཅན་གྱི་ལམ་བུ་གསར་པ་ཞིག་བཏོད་་་་
དེ་ཞིང་ཕྱུགས་ཐོན་རྫས་བཟོ་སྣོན་ལས་རིགས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཐོན་རྫས་་་་
རིན་ཐང་སྒོར་དུང་ཕྱུར་75ཡན་ཟིན་ཐུབ་པའི་བརྩོན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
ཐོན་ལས་གཉིས་པ་མུ་མཐུད་རྒྱ་སྟོབས་ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱུ་སྟེ།
བཟོ་ལས་སྣེ་འདྲེན་ཁེ་ལས་ཀྱི་མ་རྩ་འགུག་ཐབས་དང་སྐྱེད་སྲིང་་་
ལས་གྲྭ་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་དྭངས་གཙང་ནུས་རྒྱུ་དང་།ལེགས་་
ཆ་ཆེ་བའི་གཏེར་ཁ།ས་མཐོའི་ཡང་བའི་བཟོ་ལས།འབྱུང་་་་་་་་་་

འཕྲོད་ཨར་ལས་རྒྱུ་ཆ།སྤྱི་སྤྱོད་མཁའ་འགྲུལ།དེ་བཞིན་རང་་་་་་་་་
བྱུང་འཐུང་ཆུ་སོགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ནང་སྒོར་དུང་ཕྱུར་རིམ་པ་་་་
དང་།སྒོར་དུང་ཕྱུར་བཅུ་རིམ་པ།སྒོར་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་རིམ་པ་་་་་་་
བཅས་ཀྱི་སྣེ་འདྲེན་ཁེ་ལས་ཁག་གཅིག་གང་མགྱོགས་སྐྱེད་སྲིང་བྱ་
རྒྱུ།ཀྲུང་ལུགས་དང་བོད་སྨན།མི་རིགས་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་་་་་་་་་
སོགས་ཀྱི་ཐོན་ལས་མནའ་འབྲེལ་འཛུགས་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་་་་་་་་་་
བཏང་ནས་གཞི་ཁྱོན་ཡན་གྱི་བཟོ་ལས་འཕར་ཐང་10%ཡན་་་་་་
འཕར་བ་བྱ་རྒྱུ།

ཐོན་ལས་གསུམ་པ་མུ་མཐུད་མཐོར་འདེགས་བྱ་རྒྱུ་སྟེ།
དེང་རབས་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིཌ་ཀྱི་སྤུས་འབྲས་ལེཌ་གཏོང་བྱ་་་་་
སྤྱོད་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་དང་།སའི་གོ་ལའི་གླིང་སྣེ་གསུམ་པའི་་་་་་་་་
ཁུལ་ཁོངས་ཀྱི་སྤྱི་པའི་གྲཌ་རྟཌ་གཏོད་རྒྱུར་ཤུཌ་སྣོན་རྒྱག་རྒྱུ།
G318རྒྱུད་ཀྱི་རིག་སྐྲུན་གནས་ལྗོངས་ཡུལ་སྐོར་དང་།G219
རྒྱུད་ཀྱི་མི་རིཌ་གོམས་སྲོལ་ཡུལ་སྐོར།G349རྒྱུད་ཀྱི་གསར་་་་་་་་་
བརྗེའི་ཡུལ་སྐོར།དེ་བཞིན་མཐའ་མཚམས་ཀྱི་འཐབ་ས་དང་པོ་་་
དང་ལྷོ་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཡུལ་སྐོར་སོཌ་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་ཡུལ་སྐོར་འགྲོ་ལམ་་་་་་
གཏོད་རྒྱུ།“གནམ་མཚོའི་ཡུལ་སྐོར”དང“བོད་ལུགས་གསོ་རིག་
གི་ལུས་བདེ་ཤ་བྲི”སོགས་ཁྱད་ལྡན་ཐོན་རྫས་སྟོབས་ཆེར་བཏང་་
ནས་ཡུལ་སྐོར་བར་སྣེ་ལེན་ཞུ་བའི་མི་ཐེངས་དང་ཡུལ་སྐོར་ཡོང་་་
འབབ་ཁག་སོ་སོར་30%དང་25%ཡན་འཕར་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ།
རིག་གནས་ཐོན་ལས་ཀྱི་ཐོན་རྫས་རིན་ཐང་15%ཡན་དང་་་་་་་་་་
གྲངས་འཛིན་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འཕར་ཐང་10%ཡན་འཕར་་་་་་་་
ཐུབ་པའི་བརྩོན་ལེན་བྱ་རྒྱུ།
◆གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་གསེབ་མཉམ་སྤེལ་ལ་དམ་འཛིན་་་་
ནན་པོ་བྱས་ཏེ་ཁུལ་ཁོངས་མཐུན་སྦྱོར་ངང་གོང་འཕེལ་འགྲོ་བར་
སྐུལ་འདེད་གཏོང་རྒྱུ།
གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་གསེབ་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐབས་་་་་་་་་་
གཅིག་གྱུར་འཆར་འགོད་བཟོ་རྒྱུ་སྟེ།འགན་སྲུང་རང་བཞིན་གྱི་་་
བདེ་སྡོད་ལས་གྲྭ་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་ལེ་ལག་ཚང་སྒྲིག་གི་དུད་་་
ཚང་ཁྲི་2ལྷག་ཙམ་རྒྱག་རྒྱུ་དང་།ལྷ་ས་དང་གཞིས་རྩེ་སོགས་ཀྱི་་་་་
གྲོང་ཁུལ་རྙིང་པར་སྲུང་སྐྱོབ་དང་ཁུལ་ཆུང་རྙིང་གོག་རིགས་་་་་་་་་
བསྒྱུར་བཀོད་བྱ་རྒྱུར་སྐུལ་སྤེལ་བཏང་སྟེ་གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་རྡལ་
ཅན་དུ་འགྱུར་ཚད་38%ཡན་ཟིན་པ་བྱ་རྒྱུ།
དབུལ་གྲོལ་འགག་སྒྲོལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་སྲ་བརྟན་དང་རྒྱ་་་་་
སྐྱེད་གཏོང་རྒྱུའི་ཐད་ཤུགས་གང་ཡོད་རྒྱག་པ་དང་ཐབས་ཤེས་་་་་
གང་ཡོད་འདོན་རྒྱུ་མ་ཟད།འཕྲོ་སྐྱོང་གི་ལས་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་་་་་
གང་ཐུབ་བྱ་རྒྱུ།གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་དང་སྦྲེལ་མཐུད་་
ནུས་ལྡན་བྱས་ནས།གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་སྟོན་ཤང་13
དང་དཔེ་སྟོན་གྲོང་ཚོ་107བསྐྲུན་རྒྱུ།ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་མིའི་་་་་
འཚོ་སྡོད་ཁོར་ཡུག་ལེགས་བཅོས་དང་ཞིང་འབྲོག་མང་ཚོགས་་་་་་
ཀྱིས་སྲོལ་བཟང་འཛུཌ་པའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་་་་་་
གང་མགྱོགས་བཏང་ནས་དུད་ཚང་ཁྲི་6ཡན་གྱི་མི་ཕྱུགས་སྡོད་ས་
ལོགས་སུ་དབྱེ་རྒྱུ་དང་།གནས་འཕྲོད་ལས་འཕྲོད་དང་མཛེས་་་་་་་
སྡུག་ལྡན་པའི་གྲོང་གསེབ་220ཡན་བསྐྲུན་རྒྱུ།
ཁུལ་ཁོངས་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐབས་གཅིག་གྱུར་འཆར་་་་
འགོད་བཟོ་རྒྱུ་སྟེ།སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་སྒོ་ནས་ལྗོངས་དང་།གྲོང་་་
ཁྱེར།རྫོང་བཅས་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ས་ཆའི་བར་སྟོང་གི་
འཆར་འགོད་བཟོ་སྒྲིག་དང“གྲོང་ལྔའི་ཆུ་ཚོད་གསུམ་གྱི་དཔལ་་་
འབྱོར་འཁོར་རྒྱ”འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པར་སྐུལ་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ།
རིགས་མི་འདྲ་བའི་གླིང་ཁུལ་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐབས་ཀྱི་འཆར་་
འགོད་བཟོས་ནས་ཁུལ་ཁོངས་ཉེ་འབྲེལ་དང་ཐོན་ལས་འབྲེལ་་་་་་
མཐུད་ཀྱི་གླིང་ཁུལ་ལེགས་ཆ་ཕན་ཚུན་གསབ་རེས་བྱ་རྒྱུ་དང་་་་་་་་
མཉམ་ལས་བྱེད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱ་རྒྱུ།ས་གྲོལ་དཔལ་འབྱོར་གོང་་
འཕེལ་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཟད།ཁེ་ལས་གླིང་ཁུལ་ནང་ཞུགས་པ་དང་།
གཙོ་རྒྱུ་གླིང་ཁུལ་ནང་འཇོག་པ།ཞབས་ཞུ་གླིང་ཁུལ་ནང་སྒྲུབ་པ།
རྫོང་རེར་གླིང་ཁུལ་རེ་ཡོད་པ་བཅས་ལ་སྐུལ་སྤེལ་ཤུགས་ཆེ་་་་་་་་་་
གཏོང་རྒྱུ།ལྷ་སའི་དཔལ་འབྱོར་གསར་སྤེལ་ཁུལ་གྱིས་ཁྲིད་སྟོན་་་
བྱས་པའི་ཁྱད་ལྡན་ཐོན་ལས་ཀྱི་གླིང་ཁུལ་མཉམ་དུ་གོང་འཕེལ་་་་
གཏོང་བའི་ཚོ་འདུས་ཤིག་ཆགས་པ་བྱས་ཏེ་གླིང་ཁུལ་དཔལ་་་་་་་་་
འབྱོར་གྱི་སྤྱིའི་ཐོན་རྫས་རིན་ཐང་10%ཡན་འཕར་བ་བྱ་རྒྱུ།
(མུ་མཐུད་འགོད་རྒྱུ)